

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАСТОДНЕВНО

ГОДИНА ХII ◊ БРОЈ 263. ◊ 25. ОКТОБАР 1984.

ЦИЉЕНА 10 ДИНАРА

СТАВОВИ ЦК СКЈ О ЕКОНОМСКОЈ ПОЛИТИЦИ У ОВОЈ И НАРЕДНОЈ ГОДИНИ

ПРЕВАЗИЋИ РАЗЛИКЕ КОЈЕ ДОВОДЕ ДО ЗАОСТАЈАЊА У АКЦИЈИ

На својој 14. сједници Централни комитет СКЈ је размотрлио реализацију економске политике у 1984. години и задатаке чланова, организација и органа СК у утврђивању и остваривању економске и развојне политике у 1985. години. Централни комитет СК сматра да је неопходно даље изградња идејно-политичког јединства у Савезу комуниста да би, у заједничкој активности организованих социјалистичких снага и свих радних људи, органа друштвено-политичких заједница и самоуправних органи донијели економску и развојну политику, у складу с идејно-политичким опредељеним СКЈ у спровођењу стабилизационог програма. Разматрајући ова питања, Централни комитет СКЈ полази и од партијских расправе о Предлогу закључака 13. сједнице ЦК СКЈ.

Централни комитет је оценио да садашњој етапи друштвено-економског развоја земље основно обиљежје дају појачани напори радничке класе и свих ра-

дних људи у борби за оживљавање дугорочног програма економске стабилизације — на линији даљег развоја социјалистичких самоуправних односа. У веома сложеним унутрашњим и спољним околностима — захваљујући напорима радних људи, прије свега, у производним дјелатностима — постижу се резултати који представљају добру основу да се још брже и ефикасније извршавају задаци стабилизационог програма. Резултати које остварујемо по тврда су исправности политике стабилизације и показују да свијест о неопходности економске стабилизације — као једине алтернативе осигурања даљег успјешног развоја и изласка из тешкоћа — јача у радијској класи, у организованим снагама и друштву у цјелини. Централни комитет констатује да ови напори још нијесу доволјно подржани мјерама и инструментима економске политике и да се у надлежним органима касни у предузимању конкретних активности

Поглед на Стари град, стару и дио нове „Авале“

ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА САВЕЗА КОМУНИСТА

Научни скуп о Црвеној комуни

У Петровцу на мору ће се поводом јубиларне чедесете годишњице ослобођења овог мјеста и цијеле општине, 23., 24. и 25. новембра одржати научни скуп на тему „Петровачка првена комуна — прва комунистичка општина на Јадрану“.

Говорећи о том догађају, Урош Зеновић, предсједник Комитета, истакао је да су припреме за научни скуп темељито вођене већ пуну годину дана и да је тај посао успјешно приведен крају. Овај значајан догађај за нашу општину уклапа се у већ утврђену идејну платформу обиљежавања револуционарног покрета у нашој комуни.

Идеја да се Црвена комуна научно обради постоји још одавно. Разлога за то било је много, па се приступило послу на припреми научног скupa којег заједнички организују Историјски институт Црне Горе, Марксистички центар ЦК СК Црне Горе, СУБНОР, Архив и Центар за културу из Будве. На тродневном скупу научне радове прочитане 20 историчара из различних крајева наше земље, а по том ће се водити широка расправа. Научни скуп

за реализацију задатака из прве фазе програма стабилизације.

РАЗВОЈНА ПОЛИТИКА — ДО КРАЈА ГОДИНЕ

Централни комитет СКЈ оцењује да су досадашњи резултати само први, али недовољан корак у правцу дубоких промјена у постојећим друштвеним односима, у економској политици и понашању организација удруженог рада и самоуправних и друштвено-политичких заједница на линији стабилизације. Њихово учвршћивање и даље јачање — а све са циљем бржег развоја социјалистичких самоуправних односа — нужно тражи да се стане на пут идејним колебањима у погледу неопходних промјена у привредном систему на основу опредељења стабилизационог програма и енергично супротстави онима који бране монополни и привилеговани положај и аутаркично понашање.

1. Централни комитет СКЈ тражи да се до краја 1984. године усвоји економска и развојна политика за 1985. годину и донесу све неопходне мјере, прописи, споразуми и договори којима се утврђују услови привреде друштвених субјекта. Централни комитет обавезује комунисте да се максимално заложе да се ти задаци изврше, при чemu посебну одговорност имају комунисти у најодговорнијим органима Федерације, република и покрајина. прије свега, у делегатским скupштинама, извршним и самоуправним органима. Предсједништво ЦК СКЈ од-

говорно је за покретање активности ради превазидања разлика које доводе до застоја и блокада у доношењу економских мјера и вршењу измјена у привредном систему, односно превазилажења разлика по битним питањима економске и развојне политике. Предсједништво ће редовно информисати ЦК СКЈ о току извршавања ових задатака.

Развојном и економском политиком за идућу годину треба досједно разрадити и конкретизовати циљеве и за датке стабилизационог програма, како би се брже развијала привредна активност на квалитетним основама. Зато је политика мора бити динамична, производна и изврсно оријентисана — досједно на линији даљег развоја друштвено-сојузничких односа социјалистичког самоуправљања.

ОБАВЈЕШТЕЊЕ СЛЕДЕЋИ БРОЈ ИЗАДИ ВЕ 22. НОВЕМБРА НА ПОВЕЋАНОМ БРОЈУ СТРАНА.

2. Централни комитет сматра да су на основама програма стабилизације — неопходне дубље промјене, а нарочито да се:

— обезбиједи даљи раст производње, дохотка и извоза у цјелини, а посебно на конвертибилно подручје и квалитетне структурне промјене у привреди, првенствено у друштвеним радом и представама, подизањем производивности рада, бОљим ко

ришћењем капацитета и јачањем других чинилаца при вређивања:

— припреми предлога остваривања ставова из програма стабилизације који се односе на научни и технолошки развој и предузму мјере за обезбеђивање већих улагања у бржи развој истраживања и научног рада, за подстизање новаторства и инвентивног рада и њихову ширу примјену материјалној производњи и друштвеном развоју у цјелини;

— Настави започета акција и предузимају нови којаци на растерећењу привреде, путем смањивања обавеза привреде и прерасподјеле дохотка у њену корист те тиме заустави даље опадање и отвори процес повећања учешћа привреде у расподјели дохотка; у том смислу потребно је донијети цјеловит програм конкретних мјера за растерећење привреде и о току његовог реализовања обавјештавати Централни комитет СКЈ;

— Досједно остварујући концепцију реалних каматних стопа и реалног курса динара, размотри и оцјени који су неповољни ефекти настали примјеном ових инструмената у појединачним дјелатностима, те које предвиђене мјере и због чега нијесу донијете у складу са стабилизационим програмом и поводом тога отклоне нејасноће;

РАСТЕРЕТИТИ ПРИВРЕДУ

— Припреми предлог и почну предузимати мјере у циљу разрjeшавања садашњих

(Наставак на 2. страни)

Г. С.

Ставови Централног комитета СКЈ о економској политици

(Наставак са 1. стране)
њих односа и зависности привреде од банака, како би се створили услови да се проширина репродукција више заснива на средствима из властите акумулације и дохотка, те на самоуправном удружилају рада и представа;

— Сагледају сви узроци инфлације и јачањем материјалног положаја привреде, досљедним спровођењем економских критеријума при вређивању, усклађивањем потрошње с реалним могућностима и ширењем простора за образовање цијена, са гласно усвојеним тржишта, те предузимањем других економских мјера, заустави даљи раст инфлације и постепено смањује њена стопа;

— Убрза предузимање мјера и акција за финансијску консолидацију привреде и банака и њихово трансформирање у асоцијације удруженог рада, као и за финансијску консолидацију других друштвених субјекта, посебно имајући у виду остваривање политике развоја појединачних привредно недовољно развијених република и САП Косово; раширисти економска и финансијска ситуација у организацијама удруженог рада и њихова међусобна права и обавезе, као и њихов однос с пословним банкама;

— Обезбиједи спољна ликовидност земље у 1985. години и утврди програм смањивања апсолутне и релативне задужености земље;

— Јача радна и доходова мотивисаност радника и заустави даљи пад реалних доходака, те обезбиједи њихов раст у складу с повећањем продуктивности рада и најшире подржи производни и стваралачки рад;

— У Скупштине СФРЈ утврде задаци у погледу даљег развоја система проширене репродукције рада у складу с основним опредељењима о положају радника у репродукцији, и на основу стабилизационог програма усвоји и досљедно спровodi договор о заједничким основама за самоуправно уређивање односа у стицуњу и распоређивању дохотка;

— Ревидирају инвестиције одлагањем изградње низа инвестиционих објеката ради побољшања њихове структуре и стварања услова за препрограмирање дугова привреде; уведе функционална амортизација, чиме би се обезбиједио приоритет издвајањима за обнову и модернизацију основних средстава организација удруженог рада и јачање самоуправне концентрације и циркулације инвестиционих средстава на јединственом југословенском тржишту; утврди стратегија и правци даљег развоја привреде, те на тим основама усмјерава и спровodi инвестициону политику.

— Припреми предлог за реализацију ставова из програма стабилизације о финансирању опште и заједничке потрошње; обезбиједи да не дође до повећања опште потрошње изнад достигнутог реалног нивоа и развијањем слободне размјене рада доведу друштвене дјелатности у равноправнији друштвено-економски положај, у реалне односе према оствареном дохотку, те изврши ревизија права, укључуји и буџет Федерације, и рационализације пословава-

ња друштвених дјелатности; трансформише и кадрошки осврну саопштавају заједничку наредну етапу Дугорочног програма економске стабилизације и утврди стратегија развоја која ће бити основа за самоуправну концентрацију и усмјеравање средстава акумулације и обавезна основа за доношење планова развоја у организацијама удруженог рада, самоуправним интересним и друштвено-политичким заједницама.

— Подстичу напори радника за самоуправно повећавање организација удруженог рада на бази заједничког програма и планова развоја у циљу њиховог осврну саопштавања за подизање квалитета привреде, примјени савремене техничке и технологије и за ефикасније укључивање у светске економске токове;

— У удруженом раду, делегатским склопима на свим нивоима што прије поведе организованија активност — у сарадњи са Савезом синдиката, привредним коморама и заједницама за запошљавање ради што успејшијег антаковања у већем запошљавању, посебно младих и школованих кадрова;

— При доношењу мјера економске политике, утврде и реализују програми социјалних мјера и активности којима ће се помоћи дијелу радних људи и становништву који је највише материјално погођен високим растом трошка живота.

ЈЕДИНСТВО АКЦИЈЕ

3. Неопходно је да се у 1985. години појача и боље

организује активност на доношењу и извршавању заједничку наредну етапу Дугорочног програма економске стабилизације и утврди стратегија развоја која ће бити основа за самоуправну концентрацију и усмјеравање средстава акумулације и обавезна основа за доношење планова развоја у организацијама удруженог рада, самоуправним интересним и друштвено-политичким заједницама.

Потребно је да се израде општи привредни биланси земље, као основа за планирање и вођење економске политике, сагледа специфична приједорна проблематика и развојне могућности појединачних република и покрајина, а посебно привредно недовољно развијених, при чemu проблематику и развојне могућности САП Косово већа сагледати у свијетлу остваривања платформе. У том циљу, треба да се унаприједе и ускладе с потребама удруженог рада и друштвено-политичких заједница, статистика и друштвена евиденција у заводима за статистику, служби друштвенног књиговодства, народним банкама и другим институцијама, односно изгради и осавремени јединствени систем друштвеног информисања. Плановима треба разрадити начин постизања циљева следеће етапе стабилизационог програма, обез-

беђујући даљи напредак самоуправљања и техничко-технолошког развоја земље.

4. Централни комитет СКЈ истиче да је од битног значаја за реализацију Дугорочног програма економске стабилизације да се оси гура спровођење економске политике у овој и у 1985. години, што изискује пуну мобилизацију и одговорност чланова, организација и руководства СК, радних људи и грађана, самоуправних органа и друштвено-политичких организација, удружених у Социјалистички савез. У борби за окупљање на остваривању стабилизације и самоуправног развоја, неопходна је диференцијација с осима који се понашају супротно идејно-политичким опредељењима Савеза комуниста.

Активирању Савеза комуниста и свих других организованих социјалистичких снага снажан подстичај дају партијске расправе о Предлогу закључчака 13. сједнице ЦК СКЈ.

5. Централни комитет сматра да је неопходно да остваривању заједничку наредну етапу Дугорочног програма економске и развојне политике за 1985. годину и централни и покрајински комитети СК, те сви други органи и организације СК, приступају јединствено — у складу с овим ставовима. Централни комитет обавезује своје чла-

нове, централне и покрајинске комитетете, општинске комитете и основне организације Савеза комуниста да својом активношћу оспособљавају чланове Савеза комуниста како би они у већимјери доприносили јачању утицаја и одлучивања радника код утврђивања међусобних права и обавеза, доношења планова и распоређивања дохотка, афирмишују радничких савјета, делегација и делегата у доношењу одлука у балкама, у склопима самоуправних и тересних и друштвено-политичких заједница. Централни комитет задужује Предсједништво ЦК СКЈ да практичи активност Савеза комуниста и свих других организованих сацијалистичких снага на извршавању ових ставова да — у складу са Статутом СКЈ — тражи и активно учествује у идејно-политичком расправљању спорних питања у овим руководствима Савеза комуниста у којима се ови ставови Централног комитета СКЈ не остварују, те да о току и резултатима друштвене активности редовно информише Централни комитет СКЈ.

РАСПРАВА О ПРЕДЛОГУ ЗАКЉУЧЧАКА 13. СЈЕДНИЦЕ ЦК СКЈ

Чланови Савеза комуниста с подручја Старог града и Господине не укључују се у рад организације Социјалистичког савеза, а изостала је обавеза о укључивању младих у друштвени токове и збивања у овој средини. Грађани су недовољно информисани о раду органа управе и интересних заједница — основни разлог томе је што их делегати и делегације не обавјештавају о свом раду и одлукама које се доносе у форумима и тијелима у којима их представљају. То је речено на састанку Основне организације Савеза комуниста с подручја старог града и Господине, у чијем раду је учествовао члан ЦК СКЈ СЛОБОДАН ФИЛИПОВИЋ.

Секретар Основне организације ПЕТАР ПЕЈОВИЋ истакао је да је рад кућних савјета замро, а није остварена сарадња с организацијама Савеза комуниста у друштвеним раду. Марксистички центар не нуди програме о идеолошком уздизању чланства. Уместо тога, организација се промоције књига и разговори који, неријетко, уносе забуну и дилеме код слушалаца о стању и токовима у друштвено-политичком животу, како у овој средини тако и шире. Зато је с правом постављено питање: коме и зашто су такви „митинзи“ потребни?

МИЛАН КЉАЈИЋ је саопштио податак да је из ове средине 250 грађана и радних људи укључено у рад различитих тијела и форума, али је, такође, навео да делегација самоуправних интересних заједница за последњих годину дана није одржала ниједан састанак! Због таквог (не)рада грађани и радни људи не учествују у одлучива-

њу о формирању цијена којима ће бити објављене услуге, не могу да утичу на асортиман робе у трговинама... Подруги у новосаграђеним стамбеним зградама нису за употребу, већ су легле комараца и зараза.

— Којука је у овој средини узела мања, управо који, „немају времена“, ни интересовања, да допринесу раду друштвено-политичких организација и самоуправних тијела, а наравно, ни за радне обавезе и задатке. Но, они нјишије критикују, и то за којкарским столовима, уједно да изађу пред радне људе и грађане и положе рачуна о својим понашањима и раду — каже Милан Кљајић.

БОРО МАРКИШИЋ је указао на праксу да грађани често изгубију дан или два да би дошао до љекара или да га прими и саслуша одговорни шеф или референт. Од шест наставника физичког васпитања у Основној школи и Средњошколском центру ни један се није прихватао да у љетњи месецима учи младе да пливaju. Као комунисти врло мало доприносимо да се стање и понашања мијењају...

О појавама запошљавања преко везе и спрегама директора, предсједника радничких савјета и секретара основних организација у друштвено-политичким заједницама, али је, такође, навео да делегација самоуправних интересних заједница за последњих годину дана није одржала ниједан састанак! Због таквог (не)рада грађани и радни људи не учествују у одлучива-

њу представљају радне договоре, а не дебате клубове с општим уводним излагањима и дискусијама у недоглед. Обнову старе Будве сматрају крупном обавезом и да чланови Савеза комуниста, заједно с грађанима, треба да допринесу да се овај задатак обави на најбоље могући начин.

— Чланови Савеза комуниста у овом за Будву неопходној важном послу полажу посебан политички испит, нагласио је он.

М. Д

Зaborавни делегати

Учествујући у расправи, СЛОБОДАН ФИЛИПОВИЋ члан ЦК СК Џе Горе и члан Радне групе која на подручју Будве прати опште политичку дебату о Предлогу закључчака 13. сједнице ЦК СКЈ, указао је на потребу да се организације и чланови Савеза комуниста озбиљније и одговорније морају окренуты изворним принципима револуције, као и да садашњу акцију треба прихватити као трајну обавезу.

Живот у — фасциклама

на на многе наше предлоге у вези са унапређењем друштвено-политичког, привредног и комуналног живота годинама одговоре не добијамо — каже Јанко Минић.

У животу овог једног од водећих туристичких центара на ривијери Будве постоји бројни проблеми. Недостатују штеталишта, расvjетa, канализација и друге „ситнице“, а надлежници на све наше примједбе, захтјеве и тражења прости остају глуви. истиче Нико Рафаиловић.

— Већина наших гостију нездовољна је понашањем и услугама издаваоца соба. У Скупштини општине недопустиво споро реагују на тражења и захтјеве грађана, па се, да се обави и мање важан посао чека по мјесец или два — каже Слободан Мировић.

Предсједник Скупштине општине ДУШАН ЛИЈЕШЕВИЋ заложио се да састанци и основним организацијама Савеза комуниста у будућем

САСТАНАК ООСК КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА

О проблемима — отворено

Трочасовни састанак комуниста Културног центра, у чијем раду је учествовао Љубо Пињатић, члан Општинског комитета СК, посвећен иначе расправи о Прелогу закључчака 13. сједнице ЦК СКЈ, карактерише отворен дијалог о најактуелнијим проблемима.

Слободан Мићевић, кореограф у КУД „Кањаш“, изнноје доста тога што спутава рад ове организације која је недавно издвојена из Културног центра. Он је истакао да осим трошних простирија некадашњег дјечег вртића млади немају где да се окупљају, да многи који желе да се упишу у неку од секција, када виде у каквим се условима ради, губе вољу и постају стални посјетиоци кафића. Било је ријечи и о томе како пропада скупа ношња коју користи фолклорна секција, како изузетно мали лични доходи запослених (испод републичког пројеката) такође отежавају ефикасије дјеловања.

Готово невјероватно је дјеловала Мићовићева прича о слушају који се прошле године догодио у Петровцу, а о коме се први пут јавно говори. Наиме, приликом покушаја да се у том мјесту формира „истурено одјељење“ „Кањаша“, догодио се инцидент који је заслуживао и већу пажњу, а његов виновник свакако казну коју је изгледа избегао. Наиме, Петровчани су били врло заинтересовани за оснивање „подружнице“ и искупило се доста младих. Пробама је ру ководио извјесни Гвозденовић, сада запослен у културској штампарији, који је некада и сам био добар играч фолклора. Он је завео мало љетњу, тринаестогодишњу ученицу, кћерку разведеног родитеља, одвоје је собом и послије двадесетак дана врачио у Петровац. Случај је нашао на згражавање родитеља који су престали да шаљу дјецу на пробе, али је изостало пријављивање Гвозденовића, јавно жигосање ове појаве и пружање заштите малојетњици.

Недељко Дапчевић је говорио о раду Културног це-

ТУЂА БРИГА

Говорећи о томе како само бринемо о својим, а заборављамо друштвена добра, Деса Иванчевић је истакла да такво понашање најбоље илустрије пријер са зградама. Наиме, улази у стамбене зграде, које су друштвено властити у жалосном су стању. Зидови су ишарани, а понекадје, као у близини школе, у Доситејевој улици и сасвим истучени, па подсећају на зидине с периферије Бејрута које често гледамо на телевизијским екранима. На другој страни, приватне зграде и њихова дворишта изузетно су уређени.

Потврду ових ријечи видимо на сваком кораку. У токованој никшићкој згради, непосредно уз школски објекат, станари су на правим мукама. Улази у ове зграде су демолирали, сијалице поломљене зидови ишарани. Пасажи ове зграде су састављалише основаца и средњошколаца. Ту играју фудбал, пуште, физички се обрачују, вријеђају станове и злостављају ситну дјечију која се ту налазе. Многима је због оваквог понашања дошло да мијењају станове.

Млади који су тек започкали у живот, сlijede дијелом и понашања својих родитеља који резонују у стилу „то је туђе, баш ме брига“. Питање је да ли би млади пренебрегавали упозорења својих наставника и родитеља (ако их је уопште било) да су око школе приватне зграде. Сигурни смо да тамо не би могли да се тако недолично понашају. Усталом, приватници око школе су мирни што се ћачких испада тиче. Све ово јасно указује да би се и у основној и у средњој школи могao повести први разговор на ову тему који би, надамо се, био користан.

Љубо Борета запажа да се не спроводи договорено између Социјалистичког савеза, Савеза омладине и организација удруженог рада, са једне, и Мјесне заједнице, с друге стране, па се таква понашања враћају попут бumeranga. Он сматра да се бирократски апарат у Скупштини општине множи прогресивном прогресијом, а резултата је све мање. Истини да се младима у удруженом раду не поклања дужна пажња, да изостаје њихово учешће у друштвено-политичком раду и животу у овој средини.

Ако на скуповима критикујем комуналце или електродистрибуцију, неће доћи да ти отклоне пријављени квар, чак ако је упитању и новогодишња ноћ — примјеђује Блажко Ивановић.

На састанку је захтијевано да се заведе ред у издавању соба и једанпут за увијек престане с незаконитим радњама у овој туристичкој дјелатности.

Трипко Матовић је указао на проблеме око запошљавања. Наиме, ООУР „Хотели Бечићка плажа“ је ове године у радију односно у неодређено вријеме запослио 120 радника. Одмаралишта, којих у залеђини дводесетак метарских плажа има поприлично и која располажу значним смјештајним капацитетима, годинама у стаљији радни однос не примају, чак, ни по једном раднику. Антажују сезонску радну снагу, а доходак који она оствари прелива се у касе дирекција, чија су сједишта изван општинског атара.

Комунисти у Бечићима одлучно траже да живот у овој средини напокон изађе из фасцикли. Ријешили су да на наредном састанку буду самокритични, али и критични — све у жељи да се у овој средини повежу покидане нити и одговорни почне са извршавањем постављених задатака и обавеза.

Д. Н.

нтра. Губици и дугови из ранијег периода, захваљујући, прије свега, штедњи и домаћинском понашању запослених, елиминисани су. Запослени у овој организацији сада настоје да тамо где се год може обезбиједи пословање на доходном принципу, што већ даје резултат.

Изгубили смо двије значајне манифестије — „Игре југа“ и „Дани музике“ — и ту празнину морамо надокнадити. Модерна галерија ће добити интернационални ликовни салон, а увелико се разширила о формирању још једне културне манифестије која би имала традиционални карактер — рекао је Дапчевић.

Владимир Станишић је говорио о раду новинара. На гласио је да они сваког дана положај испит пред јавностом, углавном на задовољавајући начин, настојећи да информишу објективно, а да, уз то, њихови текстови буду креативни, да подстичу, усмјеравају, мобилишу.

Говорећи о отуђености комуниста, о затварању у своје двориште Деса Иванчевић је истакла да су наши грађани, а првенствено комунисти, пали на два значајна испита.

— Срамота је — нагласила је она — да пропадне мјесни самодопринос за градњу школе, да се то дешава у општини у којој се слило послије земљотреса много помоћи из различних крајева наше земље. Изостала је, по њеном мишљењу, и права помоћ пострадалом подручју Копаоника. Умјесто да се појединци много више „испрсе“ и дају свог новца, да приме угрожене у своје домове покушало се преко синдиката обезбиједити одмараше за ученике са Копаоника у Буџеви.

На овом скупу било је доста ријечи о томе да недостатак љетње позорнице штети организовању културног живота који би био на завиднијем нивоу. Било је ријечи и о не баш добром односима са „Зета филмом“, организацијом код које је Културни центар подстанар.

С. Г.

Садашњима који испадају неспособни.

Предсједник Извршног одбора Скупштине општине Раде Гргевић је изјавио да поднijета информација о насртју на друштвену имовину и друштвене интересе представља само „снијама постојећег стања“. Пиматом: како ли тек изгледа она неснимљена страна?

На сједници Скупштине општине усвојени су закључци о томе како и којим путевима уклонiti слабости из друштвеног живота, али није указано ко су све носиоци тих појава! Бојати се с тога да ће се у једној од наредних информација увези са овим проблемом наћи преписани пасуси из ове последње, а то је оно што никако не би смјело да се додогоди. Поготову не у садашњој ситуацији, када су сви друштвени субјекти прихватили обавезу да се до краја истраје у отклањању слабости у раду.

Д. НОВАКОВИЋ

ОКО „СЛУЧАЈА ТИТЕКС“

Делегатима је на разматрање почујено недавно објављено саопштење Општинске конференције ССРН и Извршног одбора Скупштине општине о „Случају Титекс“. Но, у тој сједници одустало се да се о томе расправља. Разлог: неопходни подаци да се проблем сагледа, речено је, нису сакупљени, па ће се то урадити другом приликом.

Једно питање намеће се само од себе: како се, онда, могло дозволити да се пише званично саопштење о овом „случају“, па да се чак и констатује да проблем треба дубље сагледати? Неће, вљада, требати да се и за овај посао ангажују ноци квалификовани и способни кадрови.

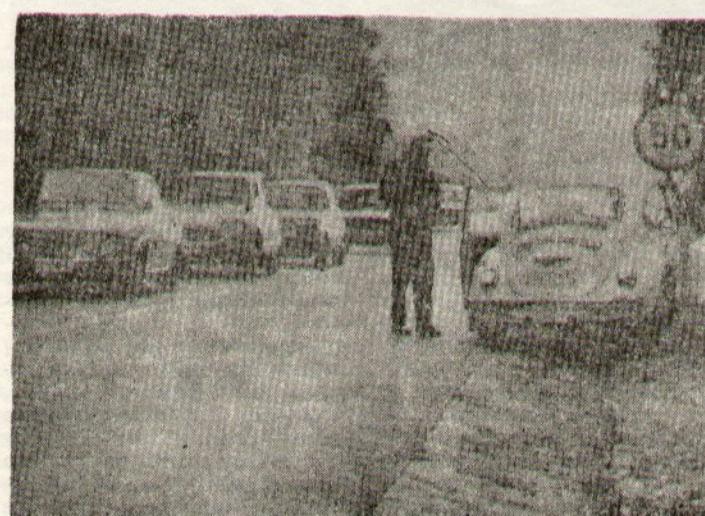
Ко зна, можда и хо-

ИМЕНОВАН ДИРЕКТОР УПРАВЕ ПРИХОДА

Пошто је досадашњи директор Општинске управе друштвених прихода Бранислав Крловић дао неопозиву оставку, на ово упражњено руководеће место постављен је дипломирани правник Светозар Маровић.

ЖИРИ НОВЕМБАРСКЕ НАГРАДЕ

У жири за додјељивање Новембарске награде именовани су: за предсједника Јојко Иванчевић, а за чланове: Владимира Станишића, Светозара Радуловића, Данила Гргевића, Драгу Маровића, Никола Јовановића, Луку Балића, Љубо Пињатића и Рајко Ђуровића.

Контрола саобраћаја

ПРЕДСЈЕДНИК ТУРИСТИЧКОГ САВЕЗА ЦРНЕ ГОРЕ О ОВОГОДИШЊОЈ СЕЗОНИ

Постигнуто доста — могло је и више

— Наша Република, посебно њено приморје, овогодишњу туристичку сезону дочекали су спренији него икад раније. Новоизграђени објекти — туристичко насеље „Словенска плажа“ у Будви и виле „Отрант“ у Улцињу — изазвали су велико интересовање гостију и били изванредно посјећени. На Црногорском приморју изграђено је много објеката ванпословне, а комуналној инфраструктури поклонјена је пуна пажња. Будва, Херцег-Нови и Улцињ ље-

гос су сијали од чистоће. Све је то допринијело да се осврни рекордан број ноћења (очекује се да их до краја године буде забиљежено девет милиона), као и рекордних 80 милиона долара.

Овако је недавно у разговору с новинарима овогодишњу сезону оцјенио предсједник Туристичког савеза Црне Горе Душан Лијешевић.

Било је, међутим и доста пропуста који бацају сјенку на туризам наше Републике. Телефони су на подручју од

Игала до Улциња били често глуви. То се посебно односи на нашу општину из које се „хало“ тешко чуло. Телефонске заврзламе су револтирале наше и стране туристе. Тиват, Котор, Рисан и нека друга мјеста била су „жедна“, а једно вријеме и Петровац. Културно-забавни и спортски живот још увијек нису тако организовани да задовоље потребе и укусе туристичке публике. Иако се чине напори на побољшању услуга у туристичким објектима она још није на потребном нивоу. Трговци, шалтерски службеници у поштама, банкама и другдје још су намргођени, а знање страних језика туристичких послника веома је оскудно.

— Чим заврши посезона, а то ће бити ових дана, почне припреме за наредно лето — истакао је Лијешевић. — Нећemo градити нове хотеле, не бар да извјесно вријеме, већ ћемо сву активност усмерити на то да се отклоне летос регистровани пропусти. Током зиме конобари, рецепционери и друго особље, које непосредно или посредно ради у туризму, похађаје курсеве страних језика. Комуналци ће још свестраније радити да би биле што мање комуналних проблема, а неће изостати ни активност на усавршавању осталог особља, како би се подигао квалитет услуга у хотелима и другим угостиштвима. Дакле, ове зиме за туристичке раднике неће бити одмора.

Новинарима је саопштен податак да наша Република располаже са 140.000 мјеста у свим видовима смјештаја, од чега 21.000 отпада на хотеле. То је десет одсто од укупне југословенске понуде. Најача радија организација „Монтенегротурист“ располаже с 16.500 кревета у хотелима. Хотелски капацитети су је уједно коришћени стопроцентно пуних 144 дана, што је за 22 више него лане.

С. Грегорић

С. П.

Удвоstrучићемо број туриста

Почетком друге декаде октобра у нашој средини бравио је Рене Клавер, директор „Некермана“ за Холандију и Енглеску, са двадесетак новинара водећих листова ових земаља, чији је задатак био да на што пластичнији начин представе својим земљацима туристичке вриједности Југославије.

— Туристи из Холандије и Белгије — њих око 6000 — били су овог лета задовољни боравком у нашој земљи и гостољубивој земљи. Међутим, ми у „Некерману“ нисмо задовољни, јер се највећа ријека наших туриста још увијек креће према Шпанији и Италији. Допутовали смо у Југославију да видимо какве су могућности да више наших туриста допусти сlijedeће туристичке сезоне у Југославију, а нарочито овде на Црногорском приморје, где смо одушевљени хотелским здањима изграђеним послије земљотреса 1979. године. Зато ће наши напори, до почетка туристичке сезоне, бити окренути пропаганди ове регије. Сматрамо да би и југословенске туристичке агенције требало да се укључе у ову акцију, са циљем да се број посјетилаца из Холандије и Белгије идуће године удвоstruchi. Наши туристи, као и овог лета, пуш-

товаће у Југославију авионима. Договорили смо се да на аеродроме у Пули, Сплиту, Дубровнику и Тивту слијеју наши авиони. Пошто овог лета нисмо били задовољни са ЈАТ-ом, тог превозника ћемо замјенити — рекао нам је Рене Клавер.

Представници „Монтенегротуриста“, који је био домаћин ове посјете, упознали су новинаре из Холандије и Белгије да ће црногорски туризам ове године остварити преко девет милиона ноћења, а од тога два и по милиона ноћивања странских гостију. Многе агенције из свијета већ показују велико интересовање за Црну Гору. То, нарочито, важи за нове партнere у Данској, Шведској, Норвешкој и Финској. Иначе, и даље на Црногорском приморју највише долазе гости из СР Њемачке. Ове зиме „караван мимозе“ из Херцег-Новог, који је редовно посјећивао разне градове у нашој земљи, позивају гости да дођу на Црногорско приморје, први пут ће закорачити ван граница наше земље и посјетити више градова у СР Њемачкој и Холандији. То ће допријети успјеху „Некерманове“ пропагандне акције.

С. П.

Заустављени радови у Старом граду

Републички завод за заштиту споменика културе стопирао је од почетка октобра радове на градњи инфраструктуре у Старом граду; који су, према уговору са „Интегралом“ из Суботице, требали да буду завршени до априла 1985. године.

Јосип Вицац, шеф градилишта „Интеграла“, потврдио је да ће радови бити обустављени све док инвеститор, РО „Стари град“, не обезбиједи одговарајуће

услове. Потребно је на терену, где се обављају радови, обезбиједити три археолошка, поготову што извођач намјерава да уведе и трећу смјену. За сада ради само један археолог, а то је недовољно, када се зна да је у питанју изузетан археолошки локалитет, где је постојала античка Будва. Овдје је, у чуvenој будванској некрополи, пронађена позната хеленистичка керамика, а од не мање важности је

дјелимично сачувани накит који спада у врхунска дјела златарства хеленистичког периода. Поред тога, прије четири године, у овој некрополи пронађени су шлемови, копља, римско стакло и посуде свакодневне употребе. Тада се, подсећамо, градио хотел „Аvala“ на коме су радови заустављени готово годину дана — све док археолози нису истражили некрополу.

П. С.

Преко пет милиона динара помоћи за пострадале

Радни људи и грађани наше општине испољавају дужну солидарност према угроженом становништву Копаоника. Од једнодневних зарада 50 радних и самоуправних организација до сада је уплаћено преко 2.364.622,50 динара. Удружење занатлија је сакупило је 212.300,00. Поред једнодневне зараде радника, „Зета филм“ је издвојила 100.000 динара. Општински комитет СК 200.000, Јадрански сајам 506.000, петровачки „Палас“ 70.000, СИЗ за културу и науку 40.000,00 одбојкашки клуб „Аvala“ 4.400,00 динара, а ученици Основне школе „Стјепан Ми

тров Лђубиша“, 84.614,00 динара.

Упућен је и грађевински материјал пострадалом становништву поткопаоничких села: Радна организација „Стари град“ у вриједности 800.000 динара, а ООУР „Јадран“ 430.000 динара. Преко Општинске организације Црвеног крста прикупљено је 320.000,00 динара у новцу и робе у вриједности 425.000,00 динара. Радници „Словенске плаже“ издавају једнодневну зараду за Копаоник све до краја године.

Укупно је на име помоћи сакупљено око пет и по милиона нових динара.

С. Г.

КУРЗИВОМ

Одјељење за урбанизам помијешало прописе

Приликом редовног инспекцијског прегледа урбанистичке документације у Одјељењу за урбанизам, наше општине, Републички комитет за урбанизам и грађевинарство устано вио је низ неправилности и мањкавости на 14 детаљних урбанистичких планова у којима није на прописан начин урађена парцелизација земљишта, нити су означени прилази објектима, а, поред тога, спратност у плановима није дефинисана, због чега се с тако обрађеним документима не могу одобравати локације за градњу објекта.

Приликом доношења одлука за већину детаљних планова Скупштина општине је низ послова из урбанизма радила супротно одредбама Закона о планирању и уређењу простора. — Између осталог — наводи републички капацитетијајија — донијета је против-

правна одлука о одобравању 27 локација за индивидуалну стамбену изградњу на подручју Будеа — Поље

— Центар. Овај „примјер“ сада користе други грађани и захтијевају да им се одобре локације на сличан начин. Они с правом претествују, јер се према грађанима поступало по различитим аршинима, односно критеријумима.

Бошко Банићевић истиче, на крају, да је Одјељење за урбанизам помијешало прописе из области урбанизма, грађевинарства, санације, реконструкције и адаптације објеката, због чега је у последње две године направљено доста грешака, чије су последице практично неправљиве.

С. Паповић

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциски колегијум. Главни и одговорни уредник: Владимира Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-194 — Број жијро-рачуна 20710-603-1800 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарска радионица организација „Обод“ — Цетиње — Претплатна годишњица 350 динар; за иностранство 10 добра. — Рукописи се не враћају.

ПИСМО УРЕДНИШТВУ

ЧИЊЕНИЦЕ ИЛИ ЕМОЦИЈЕ?

У „Приморским новина-
ма“, број 262 од 10. октобра
1984. у рубрици „Писма Уре-
дништву“, објављен је напис
„Још о борби на Брајићима“
аутора Сава В. Станишића,
Пека Љијешевића и Јова И.
Станишића.

Да ли су збиља њих тројица необавијештени о досадашњем писању и публиковању тока ове битке или је то напад на мене као аутора, односно нешто треће, тек они изражавају са мном неслагање око учешћа још неких група герилаца у овој борби. Овога пута задржао бих се на „спорној“ групи Мајина, како то три аутора борба на Брајићима почела и када тамо није било других устаничких група, јер је Брајићка чета извршила прелоцирање и већ 16. јула посјела положаје лијезо од Подгорско-Томићког одреда.

да на Мајиним рукама, било је чело колоне, па до Пирамида, с те горње стране цесте налазили су се и дејствовали само устаници из Мајина". Да размотримо и ову тврђњу. Група из Мајина (један десетак) налазила се на Уштицима — село Стојановићи (два километра од мјеста борбе, прим. аутора), а десетка Поборима оријентисана према Тивту, јер је до њих стигла вијест да им отуда пријети опасност". Гајо Војводић: „Вирпазар, Бар, Улцињ“, страница 249). И даље: „Нешто послиje 12 сати же стина борбе почела је да је њава. Непријатељ је био де-

иструкције битке по сјенањима живих учесника. Позив је упућен у Мајинама. Од Мајина се нико није одазвао, нити послao писмену изјаву“ (Блажо Љутица: „Срез барски у првој години НОР-а“, „Побједа“, 21. X 1981. године). Зашто се на овај позив није одазвао ниједан учесник из Мајинске герилске групе ваљда је јасно ауторима написа „Још о борби на Брајићима“. Са скупа у Брајићима Блажо Љутица доноси изјаве неколико учесника од којих на водим следеће: Блажо Грабовица: „Устаници из Мајина држали су положај од села Брајића, а високо од цесте. Да су се раније укључили у борбу и затворили цесту код Пирамиде и тунела, тешко да би који талијански војник могао жив стићи до Будве, сем оних који су били у тенковима“ (Побједа, 21. X 1981).

Зашто тада, у октобру 1981. године, нико од споменутих аутора није на овреаговао или демантовао, јер је било времена — „Победа“ је овом значајном догађају писала у наставцима. Аутори, даље, наводе: Устаници из Мајина, скоро искључиво из Крајњих Мајина, налазе се већ из ноћи 13—14. јула на простору између Уништа и Стојановића, на положајима врше осматрање и очекују даља борбе на дејству“. Исте ноћи, 13. јула, послије дејства једног дијела бораца са Падежа према Обзовици, Брајићка устаничка чета прикупила се у реону Вјетреника, непосредно изнад села Стојановића. Чуде ме како то да се двије герилиске групе нису могле срести и ступити у контакт на тако малом простору, када је читаво село знало где се налазе и када је Брајићка чета слала своје људе за контакт с другим герилиским групама? О томе наводим свједочанство једног учесника: „Увече смо се окупити сви близу Вјетреника, где смо провели један дан, то је био 14. јул“. (Гајо Војводић, „Вирпазар, Еар, Улцињ“, страна 248).

моралисан. На главнику колоне која се повлачила према Будви напао је одред герилаца из „Мајина“, Гојко Вукмановић: „Вирпазар, Бар, Улцињ“ (страница 184).

Према томе, мој коментар у „Приморским новинама“ је сасвим тачан. И ја не „уводим“ јединице по свом нахоењу, већ је она „увела саму себе“.

На основу ових текстова може се лако утврдити и како је „спорна“ група из Мајина „затворила еликус“. Невјероватно је да 29 устаника из Мајина (да је и то чињеница) држе под ватреним дејством елитну јединицу „Поцоли“ (морално снажну из претходних борби, модерно опремљену и која се упорно и храбро борила пуних седам часова из врлне неповољног борбеног положаја), у дужини од три до четири километра. То је био дужи фронт од оног којег су укупно држали Подгорско-Томићки одред, Брајићка устаничка чета и групе бораца из Паштровића.

НЕШТО О ПРВОЈ ГРУПИ

Аутори писма Уредништву наводе: „Изјутра 18. ју

ла, када је осмотрена италијанска моторизована колона у крсташу уз Кошљуци и Мајине, образована је група од девет бораца са пушком и митраљезом и упућена ка Брајићима.“ Ова група, како наводе аутори, „искључиве из Крајњих Мајина“, била је, може се рећи, герилска група из Станишића, јер је у њој била већина бораца из тог села. (Од три аутора писма у њој је био само Јово И. Станишић — (прим, аутора). Ова група, поменута и у мојим ранијим написима, дејствовала је из правца Мурава (Бокалић) једнаком жестином као и све групе тога дана на Брајићима. Код ње је спорно само вријеме уласка у борбу. Јер, како наводе аутори писма („кад је осмотрена италијанска колона“, то значи прије битке, што не би одговарало чињеници, јер нико тога дана није знао да ће дне борбе доби баш у Брајићима. О томе говори и сљедећи навод. „Изгледало је вјероватније да ће Италијани при

је наићи из правца Цетиња, па је Подгорско-Томићка група посјела положај сходно таквој претпоставци (Гајо Војводић: „Вирпазар-Бар, Улцињ“, страна 247).

Даље, „Између Подгорско-Томићког и Радомирско-Грађанској одреда био је дого-
вор: уколико непријатељ на-
пада од Петиња, напада Радомирско-Грађански одред, а
што он пропусти да дочека Подгорско-Томићки, односно
обрнуто, ако нађе од Будве“
(Блажо Љутица: „Вирпазар, Бар, Улцињ“, страна 227).
Затим: „Низ распламсалих
буктиња над селом пружало
је стравичну слику. Родно
село у пламену. Брајићи ни-
јесу издржали. Отворили су
ватру са Снијежнице и Ка-
рлова крша. („Гајо Војводин: Вирпазар, Бар, Улцињ“, стра-
на 248). Затим: „Нама су до-
викивали Црмничани да пу-
стимо Италијане на Подгор-
ско-Томићки и Радомирско-
Грађански одред. Но, када
смо видјели да горе Брајићи,
ми их нијесмо могли пусти-
ти без борбе“. (Изјава уста-
ника из Брајићке чете).

Према овоме о доласку ове групе бораца у реон борбе прије почетка битке не би могло бити помена.

Чудно је како аутори писма Уредништву нијесу знали да се свјесно и пла-нски засједа поставља у облику потковице како не би сопствене снаге биле изложене ватри. У овом случају устаници су само зналачки искористили конфигурацију земљишта од Мале змијине главе до Космача, које су посјели Подгорско-Томићки одред, Брајичка устаничка чета и групе бораца из Паштровића. Ово је природно постављена засједа баш у облику потковице, што је војнички, тактички, потпуно исправно. Аутори даље наводе: „У те фазе ло-цира (мисли се на мене) разне групе и јединице“. Непобитно је утврђено да су све те јединице учествовале у борби — нека раније, а нека касније, и то тачно пре-ма наведеним фазама, онако како је која дошла, и могла доћи, на место борбе, ако ни је имала друге задатке ради обезбеђења сопствених сна-га које су ступиле у ватре-ни контакт с непријатељима. То су биле: Подгорско-Томићки одред, Брајичка устаничка чета, група бораца из Паштровића, Мајинска гру-па, претежно из Станишића, а касније Радомирско-Гра-ђански одред и Прекорничка група.

И, на kraју: мој циљ није био умањење или омаловажавање учешћа било које групе или појединача, нити њиховог доприноса овој борби, већ једино да, на основу до сада објављене литературе и изјава учесника битке изнесем бар донекле обједињене податке. Јер, сигурно је да још има виђења ове борбе и с других аспеката од стране појединача. Свако објективно виђење може само да обогати и расвијетли те давне или бриљантне успјехе народа овог и других крајева. Писац Гара

крајева Прне Горе.
Имена учесника битке, заиста нијесам могао објавити, јер би списак, кад се узму у обзир све единице у свим фазама борбе, садржавао преко 200 лица, а опет би постојала бојазан да би неко био испуштен, па би једно необјављено име предста вљало неспростивих трошак

вљало неопростиву грешку.
Стога ми није јасно јесу ли три аутора писма Уредни штву износили чинjenице или емоције.

Недјелько ДАПЧЕВИЋ

ВИШЕДНЕВНО ЛОГОРОВАЊЕ ЈЕДИНИЦА ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ОДБРАНЕ

Заједничка војна вježba — вишедневно логоровање приштапских јединица територијалне одбране изведена је ових дана у ширем рејону Вишковићи — Побори — Коњско. Тематика и циљеви војно-стручне обуке, наставна питања и карактеристике терена омогућиле су оспособљеност ових јединица за самостално извршавање намјенских задатака.

Вјежба је показала потребе и могућности успешног организовања заједничких дејстава, обим и начин координације у извршавању заједничких задатака у оружаној борби.

Фаза припрема, која је дуже трајала, помогла је да се реше питања материјалне, организацијске и кадровске природе. Старјешине јединица, који су непосредно и самостално изводиле обуку, непосредније су сагледале своје мјесто улогу и задатке за случај рата.

Јединице, које спадају у просторну структуру територијалне одбране, оспољене су, између остalog, за контролу и извиђање територије, обезбеђење команди, комуникација и објекта на њима, као и објекта од посебног друштвено значаја, развијање обавештајно-извиђачке активности у циљу отварања и праћења снага агресора, вођење борбе против извиђачких и диверзантско-терористичких група, обезбеђење потребних веза и позадине. Стечена су нова искуства припреми у организацији активног отпора агресору и у погледу планирања и извођења борбених дејстава на евентуално привремено запосједнатој територији. Ојачало је увјерење да снаге територијалне одбране могу успјешно водити борбу против савремено опремљеног и бројног јачег противника. И, на крају, показало се да је територијална одбрана та снага оружаног отпора, која непрекидно дејствује, наноси агресору губитке у живој сили и технички, непрестано га узнемирава, развлачи његове снаге... Уз све ово, јединице су упознаване с партизанским начином ратовања, које је у суштини основни облик ратовања територијалне одбране.

Општи утисци и оцјена о организацији и извођењу ове вјежбе веома су похвални, а било је доста и појединачних похвала и признања.

У склопу овог логоровања општинска организација резервних војних старјешина спровела је једнодневну обуку старјешинског састава путем методско-показне вježbe и извођењем бојевог гађања, обиласком логорске просторије и заједничким боравком с територијалцима, што представља допринос њиховој плодној сарадњи на пољу одбрамбених задатака.

Перо КНЕЖЕВИТ

ЛИКОВНИ ЖИВОТ

ИЗЛОЖБА УМЈЕТНИКА ИЗ БУДВЕ

У БОГАТИ КУЛТУРНИ ЖИВОТ наше општине овог је укључила се на крају се зоне запажена друга изложба ликовних умјетника Будве, која је отворена у изложбеним просторијама хотела „Авале“ поводом првог конгреса психијатара Југославије.

Друштво ликовних умјетника Будве основано је 1983. године. Његови чланови су ликовни ствараоци, који живе и раде на подручју ове општине. Засада друштво ради у склопу Културног центра. Настојаће се да његови чланови што активније учествују у свим ликовним и умјетничко-примије-

њеним потребама овога краја. Ускоро планира изложбу у Котору, као и заједничку посјету музејима и галеријама Цетиња, са циљем што бољег упознавања чланова с културном баштином овог тла, као и ликовним кретањима садашњег периода.

Уколико друштво најде на подршку и сарадњу културних и друштвено-политичких организација, планира се и конституирање једног заједничког атељеа, који би био приступачан за све посјетиоце и грађана, заинтересоване за ликовно стваралаштво, а истовремено омогућавао би развој младим

талентованим умјетницима, којих на овом подручју заиста има.

У хотелу „Авале“ изложени су радови дванаест чланова друштва. Експонати су били веома различити у ликовном приступу, што је, нормално, резултат начина и услова ликовног развијатка појединих чланова.

Јован Ивановић већ добро знат будванској публици, изложио је два цртежа, оба истиински проживљавана и снажна, али очигледно рађена у два различита трајења и експресије. Два уља Рајке Кујунџијевић у истој су гами, што у овом контексту дјелује складно, али Кујунџијевићим предстоји још велико учење и прихваћање основних норма сликарства, цртежа ком позиције и боје. Драган Митић, талентован је и осетљив на ликовне изразове, што се види из веома доброг енформелистичког платна. Очи гледно је да му је тражење личног израза примарно, па му зато није пало тешко дистанца од чистог реализтичког портрета „Стогодишњака“ до полетног и експресивног енформела „Матновења II“. Буђо Митровић изложио је једно уље и један машин пастел, сваки по наособ добро обрађен, али оба различита како по тематици тако и по изразу. Нико Милошев је пријатно из ненаћења. Изникава из себе и свог краја, одушевљава упорном жеђи за што бржим ликовним развијатком. Оба платна — „Ракови“ и „Рибе“ — достигла су — заједну спонтану сигурност у баратију с валерима и комплементарним, свијетлим и тамним, чак и с композицијом. Саво Павловић представио се публици с два мања уља на платну. Преокутиран приморским мотивима и маштовит, технички је недовршен. Пере Пићан био је присутан с два пејзажа, оба веристички насликанана. Један, чак, укључује ташизам Манеа. Интересантно и талентовано. Слободан Словинић дао је за ову изложбу два профилска цртежа. То су дводесет и интересантне слике. Необично добро влада формом и конструкцијом. Милан Никчевић изложио је три скулптуре. „Црногорац“ и „Црногорка“ наивног су израза, али тренутак скулптура, „У збјегу“, веома је импресивна и добро просторно пријешена, па би Никчевић требало да се развија у том правцу.

На Боцарићевом штафелју смјењивале су се једна за другом композиције доста великог формата — аптеозе или слике алегоријског карактера: „Пропаст на Косову“, „Цар Лазар пред Муратом“, „На развалинама српског царства“, „Слијепи сијач“, „Марко Краљевић поју Шарца“, „Трагедија и слава Србије“. У овим и другим историјским композицијама долази до изражaja ауторов хуманизам. Као ликовни хроничар, он је пред нашим очима до детаља оживио призоре мучења, паљевина, обешчашћења и масакрирања дјече. Снажна наративност чини сваки детаљ засебном целином.

Као признати умјетник и заслужни културни радник, Анастас Боцарић боравио је у Цариграду, и тамо са сународницима махом Црногорцима и Бокељима, основао је школу. Такав рад му је омогућавао да ступа у контакт с турским великодостојницима. На позив тадашњег владара Етиопије израдио је грб ове земље, који је још употреби, зашто му је цар Менелик II одобрио специјално признање. Том приликом Боцарић је урадио и неколико врло интересантних портрета, међу којима се, изузетно високим сликарским квалитетима, истиче портрет генерала Машаше. Још данас је сачуван иконостас цркве у Адис Абеби, који је израдио овај умјетник.

Анастас Боцарић је показивао и знатна интересовања за скулптуру. У часопису „Бранково коло“ штампан је 1899. године занимљив текст о његовом пројекту споменика црногорском владици — пјеснику. Модел представља Владику на коњу и рађен је у минијатурним размјерама. На узвишеном архитектонском подножју једзи на коњу владику у црногорској ношњи. Лијевом руком придржава узде, а у десној му је нешто налик на перо — симбол умног преимућства овог црногорског владаoca — филозофа. Споменик, и поред лимјене и вриједне замисли, није рализован.

Ако апстрактујемо извјесне занатске и стилске недостатке у стваралачком дјелу Анастаса Боцарића, можемо закључити да је оно битно утицало на развој црногорског сликарства. Немојмо заборавити и чињеницу да је он био један од првих школованих сликара XIX вијека у Црној Гори, без обзира што потиче из Будве, која је у то вријеме била под аустријском влашћу.

Драгана ИВАНОВИЋ

На изложби су били присутни са својим радовима још Радован Ријечки, Мирјана, Л. Јовановић и Велимир Тришки.

Мирјана И. ЈОВАНОВИЋ

САВЈЕТОВАЊЕ ЕНЕРГЕТИЧАРА

У конгресној дворани хотела „Авале“ одржано је савјетовање енергетичара Србије и Црне Горе о коришћењу примарне енергије из домаћих извора и њеној рационалној потрошњи.

С. П.

ИЗ АЛБУМА НАШИХ УМЈЕТНИКА

Пиво Караматићевић: Зbijeg

ДЕВЕТИ КОНГРЕС ФАРМАЦЕУТА

На Јадранском сајму одржан је половином октобра Девети конгрес фармацеута Југославије (присуствовало 2500 учесника) на коме је поднесено више реферата и кореферата о дамаћим природним изворима за припрему љекова.

За вријеме конгреса била је отворена богата изложба фармацеутских производа тридесетак југословенских и страних производилаца за припрему љекова.

Савјетовање о фотограметији

На четвртом по реду југословенском савјетовању о фотографији, одржаном у Будви, учествовало је око 700 геодетских инжењера и геометара из наших наших република и покрајина, заједно неколико стручњака из Јапана, САД, СР Њемачке, Пољске и Аустрије.

За вријеме савјетовања у сали рецепције туристичког насеља „Словенска плаža“ била је отворена изложба на којој су се својим производима представиле најпознатије светске фирме за рад на фотограметрији?

Више рибе на нашим трпезама

На трпезама, у хотелима и ресторанима у нашој републици, посебно на приморју, ускоро ће бити више квалитетне рибе. Најтрећем новог уговора већ је сачињен, а односи се на права и обавезе риболоваца из Италије који стижу у наше воде), предвиђена је знатна помоћ нашим рибарима. Италијански риболовци су, наиме, пуних двадесет година, на основу међународног уговора, ловили рибу у нашим водама. Они су вадили велике количине плаве и квалитетније бијеле рибе. Уговор је истекао прије десет година и ускоро ће бити потписан нови. Убудуће за лов у нашим водама сусједи неће издавати лире, већ ће помагати наше рибаре. Та помоћ састојаће се у додјели дванаест савремених риболовских бродова од којих ће два припадати Црној Гори.

Према ријечима Велимира Влаховића, једног од руководилаца мјешовитог југословенско-италијанског предузећа „Левант ко“, ова фирма је спремна да ради на унапређењу туризма у Црној Гори бољим повезивањем наших и много икуснијих италијанских риболоваца.

Италијани су веома заинтересовани за сарадњу, док, зачудо, то интересовање изостаје код нас. Постоји рибарење постаје све уносније, у вријеме када је храна итекако скупа, треба очекивати да ће бити и на Црногорском приморју више оних који ће хљеб зарађивати мрежама и другим прибором на мору и језерима.

С. Г.

ЈУГОСЛАВИЈА!

Рођена си из вала Сутјеске и Неретве, на стрминама Вучева, у котлини ужичкој, дивљини Дрвара, на странама Козаре, у равном Срему, на слаповима Пливе — у јесене дане давне 1943. године.

Свијетле букиње у твоме грбу, међу класјем жита и висовима планинским, причајући ми о твојем постанку.

Простираш се од троглавог Триглава до плаветнила Охрида, од зелене Војводине до модрине Јадрана.

Пред тобом звије зда водиља — црве на као крв проливе на, црвена од побједе и од пламена слободе.

Тутњава топова и митраљеза преточена је још давно у брујање машина у халама, а јауци рачника и позиви ју ришиника у пјесму нејмара.

Мени си припала у пуној зрелости својој, када су ти ране зарасле, кад ти је љепота најраскошија.

С поносом изговарам твоје име што звони свим вокалима.

Ксенија Медиговић

КЊИГА КОЈУ ВОЛИМ

ЗА ОВУ ПОВИЈЕСТ сла- вног руског писца Николаја Гогольја, творца „Мртвих душа“, „Ревизора“, „Вечери на салашу“, Бјелински је рекао: „То је дивна епопеја написана свијетлом и широком кичицом... Оштро сликање херојског живота младалачког народа... Огромна слика у тијесном оквиру, достојна Хомера“.

Добра је скандала и ратова, националних и вјерских, где је свако свакоме непријатељ, где брат брату не вјерије. И у Запорожју ври од борби и побуна, а козаци, силни и сурви Запорожци и Украјинци, спремају се за Сјечу.

Гоголь нам приказује же стоког Тараса, храброг и поносног Остапа и романтичког Андрију. И као прву супротност њима, дао нам је њежни лик мајке, пуне љубави и топлине према својим синовима. Отхранила их је на својим грудима, одгајила их и одњеговала, а само још који тренутак биће с њима.

Јер: они одлазе да се утопе у тегобе козачког живота, да сијеку Пољаке и бране домовину. Сама слика Сјече уводи нас у свијет сувростите и снаге, вјероватно нимало пријатан господи и племићима, али зато драг козаку и његовом „брату“, кинџалу. Није мировала козачка крв, и они, тјерајући Пољаке,

ТРАГОМ НЕСТАЛИХ ЦИВИЛИЗАЦИЈА

Умјетност Средњег царства

Мјесто ранијих статуа робова, сада се у гробнице стављају многобројне статуе од дрвета, војници на маршу и разне друге фигуре и предмети.

Провала Хикса, народа не познатог поријекла, учинила је фараоне вазалним, и међупериод до обнове царства је опет доба опадања умјетности.

НОВО ЦАРСТВО

Период новог царства почиње владавином великог фараона Тутмоса I, кога је наслиједила кћерка Хатшепсут, прва знаменита жена у историји. Да би се рађали наследници чисте краљевске крви, често су се у фараоновој породици најближи сродници удавали и женили међу собом, па се и Хатшепсут удала за свог полубраћу Тутмоса II, а касније за Тутмоса III, који јој је, изгледа, такође био полубраћ.

Године 1375. дошао је на престо Аменопис IV, који је забранио поштовање свих египатских богова и завео је поштовање само једног бога — Атона. Промијенио је, чак, и своје име, које је у себи имало име ранијег главног божанства Амона и на-

„Тарас Бульба“

прелазе руску границу. Андрија и Остап већ су постали ваљани борци — избили су међу првима. Тарас није знао којем сину да се више диви, док их је гледао како, обузети заносом, лете, чистећи све пред собом.

Козаци су стигли до бедема града Дубна, и опсјели га. Ускоро се у зидине увукла непоштедна и страшна глад. А у граду, иза његових бедема, налазила се прекрасна млада Пољакиња, која је очарала Андрију. За то он није оклијевao, већ је, кад му је затреперио пред очима дивни лик дјевојке, кришом ушао у град, носећи доста хљеба. И двоје младих се завољело. Пропао је козак за свагда, пропао је вitez. поносни син степе.

А Тарас? Како је било Тарасу док је гледао рођеног сина у туђој униформи, са туђом заставом у рукама? Не, то они није могао дозволити... Намамио га је

ЈЕДНОГ ДАНА

Једнога дана, када сам шетала са мајком, видјела сам округле жуте цјетове. Питала сам мајку како се зову. Она ми је рекла да су то љутини. Хтјела сам да останемо на ливади, али мајка је журила кући.

Много ми се свидио тај цвијет и зато сам се сваког дана шетала и брала га.

Весна ЈОВАНОВИЋ

у шуму! И — пуцање се проглатио у страшној ломњави боја. Јер, он га је родио и он га је убио! Пао је Андрија као сломљена грана, као глас пшенице, а био је лијеп — прави козак.

Кrvava се борба настала. Многи су козаци пали, многе је прогутала мељива чељуст тамнице. Многи су на копља уздигнути. Остап, заробљен, чекао је страшну смрт. Тарас је успио да се сакрије у кола са сијеном да би посматраo како ће му се син држати. Низ Остапово лице текао је зној, али оно није најмању гримасу боли није показивало. Поносно га је гледао Тарас. Шапкући: „Тако, сине, тако!“

Кад је Остап у посљедњим, најстрашнијим мука- ма, као у сну, узвикнуo: „Чујеш ли Баћо?“, у леденој тишини гримнуo је поно- сни глас: „Чујем, сине, тако се држи!“

Тарасова освета била је страшна. Нестајале су вароши и градови. Умирали су људи најзјверскије мучени, а деца и жене набијани на копља и кинџале. Тарас је гасио осветничку жеђ.

Тако се, до последњег тренутка свог живота, светио Тарас мрском непријатељу: сваки откудај срца његовог, и величанствени тренутак јуначке смрти на ломачи, био је освета.

Маја ЛАЛИЋ

СУСРЕТ БОРАЦА И ОМЛАДИНЕ

Поводом недавне про- славе 40-годишњице Прве бокељске бригаде, ученици Средњо- школског центра за сре- ђе усмјерено образова- вање и васпитање, у сарадњи са својим про- фесорима, потрудили су се да обиљеже јуби- леј тог значајног дога- џаја.

Тако је, уочи дана оснивања ове јединице, у сали Основне школе одржан сусрет ученика Центра с бор- цима Прве бокељске бригаде. Присуствова- ло је седам бораца с подручја наше општи- не на челу с Јовом Ми- халевићем, ратним ко- месаром ове бригаде. Присуствујући борци и ученици поздравила је, у име ученика и настав- ног особља, Ненси Ву- чковић, предсједник Заједнице ученика Це- нтра. Затим је одржан пријатељски програм ко-ји су извели чланови Драмске секције и уче- ници — чланови КУД „Кањош“.

У разговору, након програма, борци су говорили о јунаштву младића и дјевојака из бригаде. Изразили су разумijевanje за про- блеме ученика и наста- вног особља Центра и дали подршку и насто- јању да се добију про- сторије у којима би се неometано изводила на става и ваншколске а-ктивности.

Учесници овог сусре- та су се разширили у у- вјерењу да ће оваквих вечери убудуће бити више.

Нада МАРОВИЋ

Карнаку носила су 134 сту- ба од којих су они у среди- ни 23 метра високи.

Од неких великих хра- мова остали су само трагови. Тако су од огромног храма Аменописа III остале само две фараонове статуе, високе 16 метара, које су биле пред храмом.

Од свих египатских хра- мова издваја се својим обликом мали храм на Еле- фантини, нилском острву код Асуана, који је, вјеро- ватно, био посвећен неком локалном божанству.

Посебни тип храмова пре- дстављају они који су ције- ли или једним дијелом укле- сани у стијену — споеси и хемисеоси. Међу овим храмо- вима истичу се два у Абу- Симбелу. Са обе стране у- лаза исклесане су у стијени по дводесетајко колосалне статуе Рамзеса II у сједећем ставу, високе 20 метара. Таваници велике дворане држе осам статуа бога Озириса, високе 10 метара, а из ове дворане улази се у мању и у простото- рије са стране. Дубина хра- ма износи 55 метара.

Полуподземни храм кра- љице Хатшепсут у Дар-ел- Бахари је, такође, једно од највеличанственијих дјела египатске архитектуре. Цио храм дуг је 280 метара, а са- мо подземни око 100. Вели- чанствени утисак је пости- гнут тиме што је храм укло- пљен у хармоничну цјелину с огромним клисурима пред Долином краљева.

Пет побједа „Будве“

Послије пет кола у првом стазу Јужне регије, екипа „Будве“ је забиљежила пет побједа и са десет освојених бодова заузима прво место на првенственој табели. Постоји је као гост у четвртом колу савладала уједињиво тим „Бокељке“, „Будва“ је у петом колу побиједила и тим „Бокакомерца“.

— Наш тим биљеки заиста добре резултате. Разлог томе је што је екипа састављена од неколико искусних и сасвим младих играча који добро сарађују. Дисциплина је на висини и надамо се да ћемо постићи оно што желимо — јесењу титулу у такмичењу Јужне регије.

ОДБОЈКА

ПОРАЗ „АВАЛЕ“ У КУПУ

Одбојкаши „Авале“ саставили су се у осмини финала Одбојкашког купа Југославије са екипом „Рибнице“. У сали Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ окупљено се велики број гледалаца (штета је што сала нема трибине, већ се посјетиоци тискају како би дошли до места) да би посматрали игру нашег представника с далеком реномиранијим противником, вишегодишњим чланом Прве сајзене одбојкашке лиге. Будвани нису били одговарајући партнери Краљевчанима. Истина, није очекивано никакво чудо, али је било потајних жеља да се учини нешто више, да се добије макар сет. На жаљост, наши момци били су индиспонирани, можда је и трема ученила своје, тек, углавном, поражени су уједињиво са 3:0.

Одбојкаши „Авале“ преостаје да у првенству које ускоро почиње покажу другачије лице.

Г.

међувремену смо одиграли и куп утакмицу с екипом „Игала“, члана Републичке лиге. Побиједили смо, и то је још један разлог што смо тренер Бато Тодоровић и ја задовољни — рекао нам је кондициони тренер екипе Павле Мартиновић.

Главни конкуренти „Будви“ су екипе „Таре“ из Цетиња и „Луке“ из Бара које, такође, постижу изванредне резултате.

Остало два представника наше општине у такмичењу Јужне регије постигли су знатно слабије резултате. „Петровац“, који је нешто боље почeo сезону искољи, и „Милочер“ налази се у доњем дијелу табеле.

С. Г.

ОД ЕКВATORA, кроз уже рене пустиње Сјеверне Африке, коритом дугачким 6660 километара, тече Нил до Средоземног мора. Пролази кроз седам држава, али је његово „срце“ у Египту, који му дугује захвалност не само за настанак, већ и за процват своје древне културе.

Да би његова плављења благовремено предвидјели људи су створили календар с 365 дана у години. Да би добро копали канале и одводе за плодносну мултиту воду, морали су развити геометрију, да би могли користити богате наносе, морали су се систематски организовати за заједнички рад.

ПУСТОЛОВ ПЛАВИ

Где се Нил рађа за географе је дуго била тајна. Тек у 19. стољећу откријено је да, у ствари, има два извора, да настаје од двије саставнице потпуно различитих вода.

Бијели Нил, дужи зачетак, извије на висини од

2.620 метара у брдима јужног Бурундија, у тропској средњој Африци. Постоји се пробија кроз огромно Викторијино језеро, кривуда кроз прашуму Уганде, суноврати се преко Мерчисонских водопада, стиже у равницу врелог Судана. Ту се у његовим таласима ваљају крокодили и нилски коњи. Оnda се 700 километара прођи на сјевер да би се састао с другим зачетком.

Његов пустоловнији почетак, Плави Нил, рађа се у етиопском побрђу на висини од 2.000 метара. И он се пробија кроз једно језеро — Тану, сурвава низ водопаде и тече кроз цунгулу, док не доспије у Судан, где се спири. Тек код Картума, гла вног града Судана, два почетка се сјединjuju и постају једномени Нил, који ће до ушћа у Средоземно море течи још 3000 километара.

Као развучена mrka тра-

ка клизи кроз жуте области Сахаре, људи никада не пада киша. На свом путу ка Египту његов мирни ток ре-мети пет катараката да ои се, најзад, улио у акумула-цију језера Насер, најдуже на свијету, које се про-теže читавих 500 километара. Граници између Судана и Египта прелази, про-бијајући се баш кроз то језеро. Под његовом површином, усталасаном вјетровима, леже села, као и стара утврђења, која су потонула кад је подигнута величан-ствена Асуанска брана.

Постоји мноштво турбина са мрљу воду и пропусте је опет у старо корито, у области града Асуана, Нил пре-лази преко свог шестог и посљедњег катаракта. Одмах затим уз његове обале, по-ред палми, јављају се зелена житна поља и висока шећерна трска, што најављује бујну раскош Египта.

ГРАНИЦА ЖИВОТА И СМРТИ

У Горњем Египту Нил је широк 800 м. Тако пролази поред Луксора и његових зелених травњака, пуних шароликог цвијећа.

Египат има 44 милиона становника и површину од милион квадратних километара. Али 97 одсто Египћана живи на само четири одсто површине своје земље — уз обале Нила.

Пошто од својих извора превали пут од 6.000 километара Нијл стиже у Каиро, главни град Египта и највећи у читавој Африци, који са својих десет милиона становника као да стално кључа.

Сад већ готово два километра широка, ријека се про-влачи испод каирских мостова, и, упркос свему што се ту слива и баца, још је, у поређењу с другим вели-ким ријекама, изненађујуће чиста.

Оставивши са собом Каиро, главни ток се разбија у хиљаде рукаваца и пре-твара у силно плодну и бо-гату делту, троугао, чије су стране дугачке по 240 километара. Ту живи готово половина Египћана. Они на тој плодној земљи, обилно натопљено водом Нила га-је житарице, воће и повр-ће, сеју, жању и беру ви-ше пута годишње.

Делта, која је у два гла-вна и небројено малих кра-кова односи воде у Средо-земно море, представља и крај животног пута Нила.

На обалама и у насељи-ма што су ту нацала од па-мтицијека, зачеле су се кул-туре и цивилизација. Још 3000 година прије наше ере људи који су живјели од воде Нила, створили су хи-јероглифско писмо, систем мјера, основе аритметике и астрономије, изумјели вјештачко наводњавање.

ЈЕДИНО САЧУВАНО

Историја египатске државе званично почине 3100 годи-на прије наше ере, онда када је фараон Менес ује-динио Горњи и Доњи Еги-пат и прогласио својом пре-стоницом Мемфис, на лије-вој обали Нила 30 километара јужно од данашњег Каира. У вријеме свог процват-а, у Старом царству (2650. до 2190. п. н. е.), Мимфис је био највећи град Египта. Далас се на том мјесту мо-гу наћи само палме и обо-рени кип Рамзеса II, висок десет метара.

Одмах до некадашњег Мемфиса, налази се Гиза, највећа туристичка атрак-ција свијета: од седам свјет-ских чуда старог вијека, то је једини сачувано. Ту ле-же велике пирамиде из IV династије, гробнице фарао-на Миринosa, Кефрена и Коопса. Велика, или Кооп-сова пирамида хрли у са-фирио-плаво небо читавих 137 метара. Њу је 100.000 ро-бова зидала 20 година. То је и највећа грађевина ста-рог вијека, у коју је узи-дано више од два милиона кречњачких и гранитних блокова тешких по двије и по тоне. Тајна њене констру-кције је до данас није по-тпuno расцејана. Неколико стотина метара даље је та-јанствена Сфинкс са својим полуосмјехом, а ту је и ви-ше малих пирамида.

У вријеме Средњег цар-ства (1991. до 1778. п. н. е.) престоница Египта била је Теба: из ње је у ратне похо-де кретала војска чијим је оружјем основана огromna египатска царевина, што се непrekидно одражавала го-тово хиљаду година.

Док су у то вријеме ши-ром Европе људи живјели у примитивним насеобина-ма, на обалама Нила диза-ле су се раскошне грађеви-не, цвјетала култура и ци-вилизација.

Животворни Нил

2.620 метара у брдима јужног Бурундија, у тропској средњој Африци. Постоји се пробија кроз огромно Викторијино језеро, кривуда кроз прашуму Уганде, суноврати се преко Мерчисонских водопада, стиже у равницу врелог Судана. Ту се у његовим таласима ваљају крокодили и нилски коњи. Оnda се 700 километара прођи на сјевер да би се састао с другим зачетком.

Његов пустоловнији почетак, Плави Нил, рађа се у етиопском побрђу на висини од 2.000 метара. И он се пробија кроз једно језеро — Тану, сурвава низ водопаде и тече кроз цунгулу, док не доспије у Судан, где се спири. Тек код Картума, гла вног града Судана, два почетка се сјединjuju и постају једномени Нил, који ће до ушћа у Средоземно море течи још 3000 километара.

Као развучена mrka тра-

Прије четири стотине година

● СТОТИНАМА ГОДИНА најфинија вуна се производила у Шпанији од овца расе мерино. Тек када је чуvena шпанска армада потопљена, прије четири стотине година у близини сјеверне обале Шкотске, неколико овца са ових бродова море је избацilo на обалу живе, one су се укstile с домаћom пасминom овца, па je тако настала позната раса овца шевијот, која данас дајe најквалитетнију врсту вуне.

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

Марк Твен се досјетио

Још као ћак, Марк Твен је показивао изузетан смисао за хумор.

Једном је професор за-дао домаћи задатак о по-сљедицама љењости.

Сутрадан је Твен до-нио професору празну све скву.

— Шта је ово? — згра-нуо се професор.

— Писмени задатак ко-ји сте тражили — одвра-ти Твен: Посљедица љено-сти...

ПРЕПОРУЧИО ГА

Џорџ Бернард Шо, ко-ји је био познат по свом оштром језику, написао је једном писмо неком го-стионичару у Девонширу и послао га по свом при-јатељу који је тамо дола-зи на одмор:

„Поштовани господине, ваш хотел је лош, ваше собе су прљаве, храна про-сто не може да се гута, послуга је непажљива и неваспитана, а цијене су високе до безумља... Али можете бити сасвим спо-којни, јер сам вас ја од срца препоручио свим сво-јим пријатељима. Један од њих је и доносилац овог писма... Налетио је...“

— Хајде брзо, све је спремно за бјекство — рече јој

— Тише, — прошапута она. — Ако нас чује отац, све је пропало.

— Не брини. Твој отац стоји доље и држи ље-ствице.

— Ух, то је стари виц.

— Има и нешто ново: обећао ми је 5.000 фунти ако наћем неког ко би о-

СТАРИ ВИЦ

Младић се попео ље-ствицама и ушао у собу код дјевојке.

— Хајде брзо, све је спремно за бјекство — рече јој

— Тише, — прошапута она. — Ако нас чује отац, све је пропало.

— Не брини. Твој отац стоји доље и држи ље-ствице.

— Ух, то је стари виц.

— Има и нешто ново:

обећао ми је 5.000 фунти

ако наћем неког ко би о-

ПОМОГАО ВИ

Пита подофицир регру-та:

— Претпоставимо да је мркla ног. Ти си на стражи. Одједном, око поно-хи, спазио си једну сјен-ку како се прикрда ка-сарни. Шта ћеш да ура-диши?

— Па, овај...

— Но, хајде, реци.

— Па, помогао бих по-дофициру да стигне до своje собе.